

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Факультет аграрного менеджменту

**ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ
Завідувач кафедри
виробничого та інвестиційного
менеджменту**

Тетяна ВЛАСЕНКО

(підпис) (ПІБ)

“ _____ ” _____ 2025 р.

БАКАЛАВРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему «Управління капіталом підприємства»

(на прикладі ПрАТ «Срібниця»)

Спеціальність 073 «Менеджмент»
(код і назва)

Освітня програма «Менеджмент»

Гарант освітньої програми

д.е.н., професор

(підпис)

Віра БУТЕНКО

(ПІБ)

Керівник бакалаврської кваліфікаційної роботи

д.е.н., професор
(науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Дмитро ЛАЗАРЕНКО

(ПІБ)

Виконав

(підпис)

Ніколай ДЕРКАЧ

(ПІБ студента)

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Факультет аграрного менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ
**Завідувач кафедри виробничого та
інвестиційного менеджменту**

к.е.н. доцент _____ Тетяна ВЛАСЕНКО
(науковий ступінь, вчене звання) (підпис) (ПІБ)
“ _____ ” _____ 2025 року

З А В Д А Н Н Я

**ДО ВИКОНАННЯ БАКАЛАВРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
СТУДЕНТА**

Деркач Ніколай Андрійович
(прізвище, ім'я, по батькові)

Спеціальність 073 «Менеджмент»
(код і назва)

Освітня програма «Менеджмент»

Тема бакалаврської кваліфікаційної роботи Управління капіталом
підприємства» (на прикладі ПрАТ «Срібниця»)

затверджена наказом ректора НУБіП України від «12» грудня 2024 р. №2223 «С»

Термін подання завершеної роботи на кафедру _____ :
(рік, місяць, число)

Вихідні дані до бакалаврської кваліфікаційної роботи: закони та нормативно-
правові акти України; словникові та довідникові джерела; електронні джерела;
вітчизняні та іноземні джерела, офіційні дані підприємства ПрАТ «Срібниця».

Перелік питань, що підлягають дослідженню:

1. Теоретичні аспекти управління капіталом підприємства.
2. Аналіз управління капіталом підприємства.
3. Шляхи удосконалення управління капіталом підприємства.

Дата видачі завдання «13» грудня 2024 р.

Керівник бакалаврської кваліфікаційної роботи _____ Дмитро ЛАЗАРЕНКО
(підпис)

Завдання прийняв до виконання _____ Ніколай ДЕРКАЧ
(підпис) (прізвище та ініціали студента)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1. Сутність поняття капіталу та його роль у діяльності підприємства.....	6
1.2. Види капіталу підприємства та їх характеристика.....	10
1.3. Принципи формування капіталу підприємства	13
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА.....	19
2.1. Загальна характеристика діяльності ПрАТ «Срібниця»	19
2.2. Аналіз системи управління капіталом ПрАТ «Срібниця»	23
2.3. Оцінка ефективності управління капіталом ПрАТ «Срібниця»	28
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА	36
3.1. Напрями удосконалення управління капіталом ПрАТ «Срібниця»	36
3.2. Розробка заходів щодо удосконалення управління капіталом ПрАТ «Срібниця»	40
3.3. Оцінка ефективності впровадження запропонованих заходів	43
ВИСНОВКИ	47
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	50
ДОДАТКИ	53

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасний рівень розвитку економіки України та її інтеграція у світовий економічний простір вимагають пошуку нових бізнес-моделей для компаній країни. Ефективність будь-якої компанії залежить від обґрунтованої стратегії управління капіталом, оскільки показники діяльності та фінансовий стан залежать від співвідношення власного капіталу та боргового капіталу. У цьому контексті стратегічний аналіз джерел фінансування компанії, особливо її оптимальної структури, набуває дедалі більшого значення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженню питань теоретичних основ управління капіталом підприємства присвячені роботи багатьох зарубіжних і вітчизняних вчених-економістів та практиків, зокрема присвятили свої наукові праці такі вітчизняні вчені, як Бідник О.І. [1], Бланк І. О., Ситник Г. В., Андрієць В. С. [3], Глухова В.В., Григораш Т.Ф. [6], Єгорова О., Єгорова Ю. [8], Круш П., Мастюк Д. [15], Семенов Г., Юсипчук Л. [24] та ін. Проте, незважаючи на наявність достатньої кількості праць, присвячених багатьом теоретико-методичних питань, залишається недостатньо вивченим процес управління капіталом підприємства.

Метою роботи є дослідження особливостей управління капіталом підприємства та визначення шляхів удосконалення його ефективності (на прикладі ПрАТ «Срібниця»).

Реалізація поставленої мети зумовила потребу у розв'язанні таких завдань дослідження:

- дослідити сутність поняття капіталу та його роль у діяльності підприємства;
- охарактеризувати основні види капіталу підприємства;
- проаналізувати принципи формування капіталу підприємства;
- надати загальну характеристику діяльності ПрАТ «Срібниця»;
- проаналізувати існуючу систему управління капіталом на ПрАТ «Срібниця»;

- здійснити оцінку ефективності управління капіталом підприємства;
- визначити напрями удосконалення управління капіталом ПрАТ «Срібниця»;
- розробити практичні заходи щодо покращення управління капіталом;
- оцінити економічну ефективність впровадження запропонованих заходів.

Об'єктом дослідження є процес управління капіталом підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні, методологічні та практичні аспекти управління капіталом підприємства.

Теоретичною і методологічною основою досліджень стали наукові праці вітчизняних вчених з проблем теорії й практики управління капіталом підприємства, законодавчі та нормативні акти.

У процесі дослідження використані такі методи економічних досліджень: абстрактно-логічний, статистико-економічний (аналіз та оцінка інвестиційної діяльності підприємства), графічний, розрахунково-конструктивний та експериментальний (розробка напрями удосконалення управління капіталом ПрАТ «Срібниця»).

Інформаційною базою дослідження були законодавчі та нормативні акти Верховної Ради та Уряду України, Міністерства аграрної політики та продовольства України, наукові літературні джерела, річні звіти та документи первинного й бухгалтерського обліку ПрАТ «Срібниця».

Структура дипломної роботи. У відповідності з метою, завданнями та логікою дослідження робота складається із вступу, 3 розділів, висновків, списку використаних літературних джерел та 1 додатку.

Загальний обсяг роботи – 59 сторінок комп'ютерного тексту, в тому числі 12 таблиць, 4 рисунки, 31 джерело використаної літератури.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність поняття капіталу та його роль у діяльності підприємства

Найважливішою економічною основою для створення та розвитку підприємства є капітал. Він є основним фактором виробництва під час його функціонування, формує фінансові ресурси компанії та захищає інтереси держави, власників та працівників.

Капітал – це всеохопна, універсальна та багатогранна категорія, тому вона піддається численним інтерпретаціям. Однак, незважаючи на численні дослідження, досі не існує єдиного, універсального визначення економічної природи капіталу, яке б охоплювало всі його суттєві характеристики [6].

Капітал (французька, англійська: Capital, латинська: Capitalis, main) визначається в економічній літературі як майно, що служить власному примноженню, тобто як самозростаюча вартість. Традиційно матеріальним змістом вважаються матеріальні активи, цінні папери та гроші [16, с. 232–237].

Капітал – одна з найбільш широко вживаних економічних категорій. Він формує основу для створення та розвитку підприємства під час його функціонування та захищає інтереси держави, власників та працівників. Будь-яка організація, що займається виробничою чи іншою комерційною діяльністю, повинна володіти певним обсягом капіталу. Це сукупність матеріальних та грошових ресурсів, фінансових інвестицій та витрат, спрямованих на отримання прав та привілеїв, необхідних для здійснення її господарської діяльності [16, с. 232-237].

При розгляді тлумачення капіталу з точки зору різних економічних дисциплін виникає певна неоднозначність. З економічної точки зору капітал, таким чином, розглядається з двох точок зору. З одного боку, капітал компанії

описує загальну вартість коштів, інвестованих у формування її активів у грошовій, матеріальній та нематеріальній формі [11, с. 113]. Водночас він описує напрямок інвестування цих коштів. З іншого боку, враховуючи джерела фінансування, капітал являє собою можливість та сукупність можливостей мобілізації фінансових ресурсів для досягнення вигод.

Термін «капітал» тлумачиться неоднозначно у національній та міжнародній академічній літературі. Згідно з першим підходом, капітал – це власність власників компанії, що оцінюється на балансі у формі акціонерного капіталу, доходу від акцій та нерозподіленого прибутку. Розмір капіталу розраховується як різниця між вартістю активів компанії та її боргами перед третіми сторонами (кредиторами, державою, її працівниками тощо). Залежно від оцінки, що використовується в розрахунку (бухгалтерська чи ринкова), розмір капіталу може розраховуватися по-різному. Згідно з другим підходом, капітал розуміється як матеріальні активи компанії (основні засоби, товарно-матеріальні запаси тощо).

Так, сучасна економічна теорія (Д. Хайман, П. Хейне, П. Самуельсон та ін.) визначає капітал як довгостроковий ресурс, створений для виробництва подальших товарів і послуг. Самуельсон стверджує: «Капітальні товари, створені самою економічною системою, існують для того, щоб використовуватися як фактори виробництва для подальшого виробництва споживчих товарів та інших товарів і послуг. Такі капітальні товари можуть функціонувати як у довгостроковій, так і в короткостроковій перспективі» [16, с. 232-237]. У роботах таких зарубіжних авторів, як Дж. Кейнс, Дж. Хікс, С. Фішер, Ф. Найт елементи капіталу розглядаються як засіб отримання доходу, «всі накопичені активи, які можна привласнити» [31]. Сучасні автори надають перевагу оцінці ефективності капітальних вкладень. З точки зору бухгалтерського обліку, спірним питанням є те, що розуміється під капіталом: лише джерела власного капіталу чи власний капітал та борг (боргові цінні папери) (правовий чи правово-економічний підхід).

Капітал у вузькому сенсі, тобто капітал, як первинне джерело для створення, функціонування та розвитку організації, – це сума економічних ресурсів, що виділяються власником організації на початку кожного періоду для її належного функціонування, з метою його підтримки та примноження. Збереження капіталу та його підтримка на рівні, визначеному власниками, забезпечують вирішення ключових фінансових та виробничих завдань організації. Його збільшення дозволяє виконати головну мету капіталістичного виробництва: отримання власником частки прибутку в обмін на його винагороду.

У таблиці 1.1 представлено тлумачення сутності терміна «капітал» різними дослідниками.

Таблиця 1.1

Підходи до тлумачення економічної категорії «капітал» у наукових джерелах

Автор	Трактування категорії «капітал»
Бідник О.І. [1]	Капітал розглядається як форма власності, що належить фізичним або юридичним особам і чітко відокремлюється від доходу, який генерується цією власністю протягом певного періоду.
Біла О.Г. [2]	Капітал трактується як грошовий ресурс, що включає власні, залучені та позичені кошти.
Швиданенко Г.О. [29]	Капітал визначається як частина фінансових ресурсів підприємства, що задіяні в господарському обороті та генерують доходи.
Бланк І.А. [3]	Капітал – це сукупна вартість засобів у грошовій, матеріальній та нематеріальній формах, що інвестуються у формування активів підприємства.
Брігхем Є.Ф. [5]	Капітал розглядається як один з необхідних ресурсів виробництва, до складу якого входять боргові зобов'язання, нерозподілений прибуток, привілейовані та звичайні акції.
Катан Л.І. [11]	Капітал – це економічна категорія, що акумулює блага у формі грошових коштів і капітальних товарів, які використовуються як інвестиційний ресурс та ресурс виробництва з метою отримання доходу. Його функціонування базується на ринкових механізмах і пов'язане з часовими, ризиковими та ліквідними характеристиками.
Климент С.М. [13]	Капітал тлумачиться як фінансові ресурси підприємства, які необхідні для здійснення господарської діяльності та отримання прибутку.

Джерело: сформовано автором на основі [1; 2; 3; 5; 11; 13; 29]

Підсумовуючи, визначення корпоративного капіталу, запропоноване однією групою вчених, об'єднує фінансові та економічні аспекти визначення,

тоді як інші пропонують природне визначення, засноване на окремих структурних елементах. Отже, запропоновані критерії охоплюють як фінансові, економічні, так і ресурсні аспекти.

Отже, термін «корпоративний капітал» є одним із найскладніших та найсуперечливіших у сучасній економіці. Він охоплює низку суттєвих характеристик, що відображають складність економічних процесів, пов'язаних з формуванням, використанням та зростанням ресурсів фірми. Для з'ясування економічної природи капіталу важливо виділити його основні характеристики:

1. Капітал компанії є найважливішим фактором виробництва. У системі факторів виробництва (капітал, земля, праця) капітал відіграє центральну роль, оскільки об'єднує всі фактори в єдиний виробничий комплекс.

2. Капітал характеризує фінансові ресурси компанії, що генерують дохід. У цьому випадку він може діяти незалежно від фактора виробництва у формі інвестованого капіталу.

3. Капітал компанії є найважливішим показником її ринкової вартості. У цьому контексті ключову роль відіграє власний капітал компанії, який визначає розмір її чистих активів. Крім того, розмір інвестованого власного капіталу також характеризує потенціал для запозичень, що гарантує додатковий прибуток. Разом з іншими факторами він утворює основу для оцінки ринкової вартості компанії.

Основні характеристики капіталу за І. Бланком:

- капітал є предметом конкретного економічного управління;
- він відображає накопичену економічну вартість;
- виступає важливим ресурсом у процесі виробництва;
- служить інвестиційним інструментом;
- підлягає правам власності та розпорядження;
- має певний ступінь ліквідності;
- пов'язаний з певним ступенем ризику;
- пропонує довгострокові вигоди (особливо для інвестицій або кредитування);

- може торгуватися на фінансових ринках;
- є джерелом доходу.

На основі аналізу різноманітних наукових підходів до визначення поняття «капітал» доцільно запропонувати таке авторське формулювання: капітал підприємства – це сукупність фінансово-економічних ресурсів у грошовій та негрошовій формах, включаючи капітальні інвестиції, що залучаються суб'єктом господарювання до виробничо-господарського процесу як інвестиційний ресурс і засіб забезпечення операційної діяльності з метою досягнення фінансового результату. Функціонування капіталу ґрунтується на ринкових механізмах і супроводжується чинниками часу, ризику та ліквідності.

1.2. Види капіталу підприємства та їх характеристика

Класифікація типів капіталу наведена в таблиці 1.2.

Ми розглянемо різні типи корпоративного капіталу більш детально, систематизуючи їх за основними характеристиками.

Залежно від структури власності розрізняють такі типи капіталу:

1) власний капітал – це загальна вартість коштів компанії, що належать компанії та становлять частину її активів. Ця частина активів, яка формується за рахунок інвестованого власного капіталу, являє собою чисті активи компанії.

2) позичений капітал – це кошти або інші активи, позичені на поворотній основі для фінансування розвитку компанії. Усі форми боргу, що використовуються компанією, представляють її фінансові зобов'язання, які повинні бути погашені у встановлені терміни [19].

Залежно від мети компанії розрізняють виробничий, борговий та спекулятивний капітал. Продуктивний капітал – це кошти, які компанія інвестує у свої операційні активи для здійснення виробничої та збутової діяльності. Борговий капітал – це частина, інвестована в грошові інструменти (короткострокові та довгострокові депозити в комерційних банках) та капітальні інструменти (облігації, депозитні сертифікати, векселі тощо).

Спекулятивний капітал – це частина, яка використовується для спекулятивних фінансових операцій (на основі різниці в цінах) (купівля похідних фінансових інструментів для спекулятивних цілей тощо) [24, с. 110–114].

Таблиця 1.2

Узагальнена класифікація форм капіталу підприємства

Критерій класифікації	Типи капіталу
За джерелами формування	Власний (належить підприємству на правах власності); Залучений (тимчасово перебуває в розпорядженні підприємства на зворотній основі)
За формою надходження у процесі кругообігу	Грошовий (у формі грошових коштів); Виробничий (інвестований у виробничі ресурси); Товарний (у формі готової продукції або товарів)
За характером використання у господарській діяльності	Працюючий (залучений у процес формування доходів); Непрацюючий (не бере участі в отриманні доходу)
Залежно від джерел походження коштів	Національний; Іноземний
За цільовим призначенням	Інвестиційний (спрямований на розширення виробництва); Інноваційний (забезпечує реалізацію інноваційних проєктів)
За формою інвестування	Фінансовий (у формі фінансових активів); Матеріальний (інвестований у матеріальні ресурси); Нематеріальний (інвестований у нематеріальні активи)
За характером використання власниками	Споживчий (втрачає свої функції з часом); Накопичувальний (сприяє приросту ресурсів у майбутньому)
За етапом емітування та сплати	Номінальний (зазначений у статуті); Емітований (відповідає сумі випущених акцій); Оплачений (частина капіталу, внесена акціонерами); Неоплачений (залишок емітованого капіталу)
За формою власності	Приватний (власність фізичних осіб); Державний; Корпоративний (акціонерна форма); Спільний (змішана власність); Пайовий (внески партнерів)
За відповідністю законодавству	Легальний (підконтрольний державі); Нелегальний (тіньовий, поза правовим полем)
За способом перенесення вартості	Основний (амортизується поступово); Оборотний (повністю використовується протягом одного виробничого циклу)
За строками використання	Довгостроковий (понад 7 років); Короткостроковий (до 1 року, переважно позиковий)
За стадіями виникнення	Первинний (внески засновників, резерви); Вторинний (субординовані зобов'язання, безстроковий капітал)
За наявністю нормативних обмежень	Нормований (підлягає кількісному чи якісному регулюванню); Ненормований (без обмежень)
За ефективністю використання	Продуктивний (генерує додану вартість і прибуток); Непродуктивний (не забезпечує економічного ефекту)
За видом господарської діяльності	Операційний (основна діяльність); Інвестиційний (капітал, залучений до інвестицій); Фінансовий (капітал у сфері фінансової діяльності)
За масштабами функціонування	Локальний (у межах одного підприємства); Регіональний; Національний; Міждержавний; Глобальний (на міжнародному рівні)

Джерело: сформовано на основі [19, с. 688; 6]

Залежно від форми інвестування капітал поділяється на грошовий, матеріальний та нематеріальний капітал, які складають статутний капітал компанії. Капітальні інвестиції в цих формах дозволені законом під час створення нових компаній та збільшення їх статутного капіталу.

Залежно від мети інвестування розрізняють довгостроковий капітал та оборотний капітал. Довгостроковий капітал – це частина капіталу компанії, інвестована в усі види довгострокових активів (а не лише в необоротні активи, як часто пояснюється в літературі).

Оборотний капітал описує частку, яку компанія інвестує в свої оборотні активи:

- за своєю присутністю в процесі обігу, тобто з урахуванням фази загального циклу обігу, капітал компанії поділяється на грошовий, виробничий та товарний капітал.

- за формою власності розрізняють приватний та державний капітал, який інвестується в компанію при формуванні статутного капіталу. Ця класифікація капіталу служить для класифікації компаній за формою їх власності.

- за організаційно-правовою формою діяльності розрізняють такі види капіталу: Акціонерний капітал (капітал компаній з організаційно-правовою формою акціонерного товариства); – Акціонерний капітал (капітал партнерств, товариств з обмеженою відповідальністю, командитних товариств тощо) та приватний капітал (капітал індивідуальних підприємців, сімейних підприємств тощо) [24, с. 110-114].

Залежно від виду використання в економічному процесі, податкові органи розрізняють оборотний капітал та необоротний капітал.

Робочий капітал описує частину капіталу, яка використовується безпосередньо для отримання доходу та забезпечення операційної, інвестиційної та фінансової діяльності компанії.

Неробочий капітал описує частину капіталу, інвестовану в активи, які безпосередньо не пов'язані з різною економічною діяльністю компанії або з

отриманням доходу. Прикладами цього типу капіталу є кошти компанії, інвестовані в невикористані заводи та обладнання, у виробничі запаси для припиненого виробництва або в готову продукцію, яка більше не користується попитом через втрату своїх споживчих якостей тощо [24, с. 110–114].

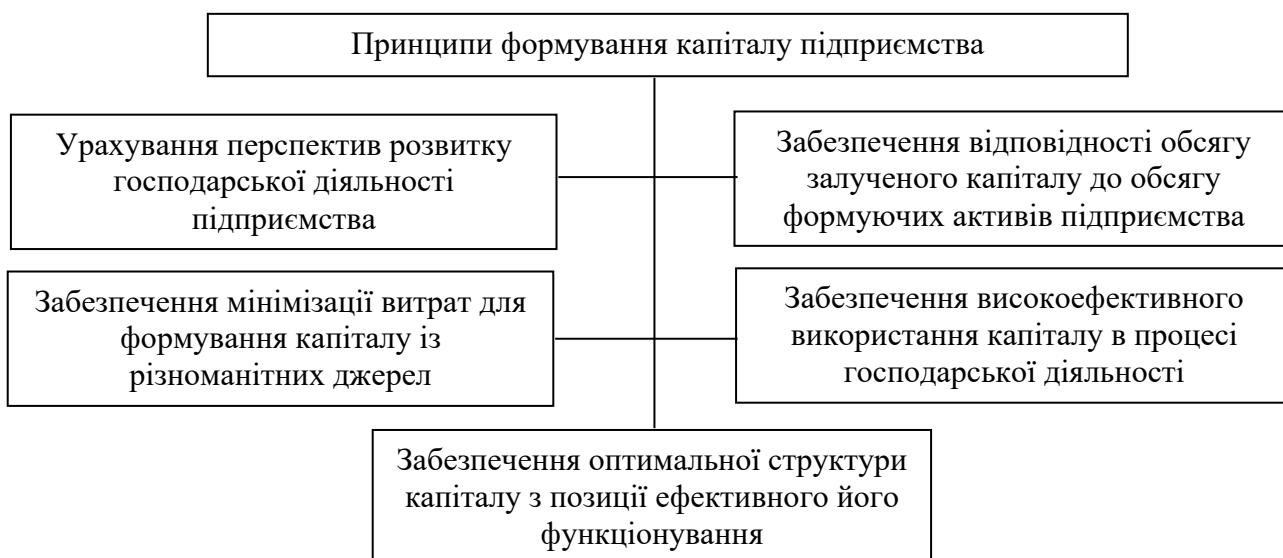
Залежно від типу використання власники розрізняють споживчий капітал та накопичений капітал. Споживчий капітал, що використовується для цілей споживання, втрачає свою капітальну функцію. Це призводить до вилучення компанією інвестицій для цілей споживання (вилучення частини капіталу з довгострокових та короткострокових активів на дивіденди, виплату відсотків, задоволення соціальних потреб працівників тощо). Накопичений капітал описує різні форми його зростання в процесі капіталізації прибутку, розподілу дивідендів тощо.

Отже, капітал підприємства являє собою структурно складну економічну категорію, що охоплює сукупність ресурсів, необхідних для забезпечення безперервної господарської діяльності. Систематизація видів капіталу за класифікаційними ознаками дозволяє поглиблено аналізувати його склад і функціональне призначення в межах підприємства. У результаті чіткого розмежування форм і джерел капіталу забезпечується можливість обґрунтованого прийняття управлінських рішень щодо його структури, ефективного використання та інвестування, що є основою формування фінансової стратегії підприємства.

1.3. Принципи формування капіталу підприємства

Рівень результативності господарської діяльності підприємства значною мірою залежить від раціонального та обґрунтованого формування його капіталу. Основним завданням цього процесу виступає забезпечення підприємства необхідними активами та досягнення оптимальної структури капіталу, що сприятиме ефективному використанню фінансових ресурсів у межах виробничо-господарської діяльності [6].

З урахуванням цієї мети процес формування капіталу підприємства базується на основі таких принципів (рис. 1.1).

Рис. 1.1. Принципи формування капіталу підприємства

Джерело: сформовано на основі [24, с. 110-114]

1. З огляду на перспективи розвитку економічної діяльності компанії, формування обсягу та структури капіталу підпорядковане забезпеченню її економічної активності не лише на початковому етапі, але й у майбутньому. Оцінка перспектив формування капіталу компанії досягається шляхом врахування всіх аспектів, що стосуються запуску компанії, у бізнес-плані стартап-проекту.

2. Забезпечити відповідність обсягу залученого капіталу активам, накопиченим компанією. Загальна потреба компанії в капіталі базується на її короткострокових та довгострокових потребах в активах. Ця загальна потреба в капіталі, яка необхідна для створення нової компанії, включає дві групи витрат: передстартові витрати та стартовий капітал.

Передстартові витрати для нової компанії – це відносно невеликі фінансові ресурси, необхідні для підготовки бізнес-плану та досліджень, пов'язаних з фінансуванням. Ці витрати мають одноразовий характер.

Стартовий капітал служить для безпосереднього нарощування активів нової компанії для початку її господарської діяльності (подальше збільшення капіталу вважається формою розвитку компанії та пов'язане з формуванням додаткових фінансових ресурсів).

3. Зниження витрат на формування капіталу з різних джерел. Це зниження досягається шляхом управління капітальними витратами.

4. Забезпечення високоефективного використання капіталу в бізнес-процесі. Реалізація цього принципу забезпечується максимізацією рентабельності власного капіталу за прийняттого фінансового ризику.

5. Оптимізація структури капіталу для ефективної діяльності. Передумови високої рентабельності капіталу значною мірою залежать від використовуваної структури капіталу [24, с. 110-114].

Структура капіталу являє собою співвідношення власних і по зичених фінансових коштів, які використовуються підприємством у процесі своєї господарської діяльності.

Структура капіталу компанії визначає багато аспектів її діяльності — не лише фінансові, а й операційні та інвестиційні — та активно впливає на її кінцеві результати. Вона впливає на рентабельність активів та коефіцієнт власного капіталу (тобто рівень економічної та фінансової прибутковості компанії), визначає систему коефіцієнтів фінансової стійкості та платоспроможності (тобто рівень значних фінансових ризиків) і, нарешті, відображає зв'язок між прибутковістю та рівнем ризику в процесі розвитку бізнесу [22, с. 144–148].

У ринковій економіці власний та позиковий капітал є основними джерелами формування фінансового капіталу для компаній усіх форм власності та правосуб'єктності.

Формування капіталу відбувається за рахунок зовнішніх та внутрішніх джерел власного капіталу:

До зовнішніх джерел формування капіталу належать, по-перше, кошти, що формуються як за рахунок внутрішніх внесків, так і за рахунок можливостей

фінансового ринку; по-друге, кошти, що формуються відповідно до порядку розподілу та перерозподілу фінансових ресурсів у рамках державної економічної системи. До внутрішніх джерел формування капіталу належать фінансові ресурси, що формуються у процесі виробництва та фінансовій діяльності компанії.

Позиковий капітал компанії також може складатися з двох основних груп джерел фінансування. Зовнішні джерела фінансування поділяються на дві підгрупи: довгострокові та короткострокові зовнішні джерела.

Внутрішні джерела фінансування, включаючи борговий капітал, складаються з довгострокових та короткострокових відстрочених зовнішніх зобов'язань.

Під час встановлення основ структури капіталу та вибору джерел фінансування власник бізнесу стикається з проблемою визначення способу фінансування своєї компанії.

Існують два основні типи фінансування:

- змішане фінансування: Капітал генерується за рахунок власного капіталу та боргових коштів, залучених у різних пропорціях.
- повністю незалежне фінансування: Капітал генерується виключно за рахунок власних методів фінансування, що відповідають організаційно-правовій формі компанії.

Вибираючи варіант фінансування, необхідно враховувати переваги та недоліки кожного джерела фінансування. Акціонерний капітал має такі основні переваги:

- легкість придбання, оскільки рішення щодо збільшення власного капіталу (особливо за рахунок власних коштів) приймаються власниками та керівниками компанії без необхідності отримання згоди від інших суб'єктів господарювання;
- вищі перспективи отримання прибутку в усіх сферах діяльності, оскільки при використанні кредиту відсотки не нараховуються;

– гарантує фінансову стабільність розвитку компанії та її платоспроможність на початкових етапах, що знижує ризик неплатоспроможності.

Водночас, він має й недоліки:

– обмежена привабливість та пов'язана з нею можливість значно розширити операційну та інвестиційну діяльність компанії за сприятливих ринкових умов та на певних етапах її життєвого циклу; високі витрати порівняно з альтернативними джерелами позикових коштів;

– невикористані можливості підвищення рентабельності власного капіталу за рахунок боргового фінансування, оскільки без такої привабливості не можна гарантувати, що фінансова віддача від діяльності компанії перевищуватиме її економічну прибутковість.

Використання позиченого капіталу відкриває для підприємства додаткові можливості у формуванні активів та нарощуванні фінансової рентабельності, однак водночас істотно підвищує рівень фінансових ризиків. Втрата платоспроможності є однією з ключових загроз, що супроводжує зростання питомої ваги позикових коштів у загальній структурі капіталу. Активи, що фінансуються за рахунок позичених ресурсів, генерують меншу норму прибутку, оскільки потребують регулярної сплати відсоткових платежів у різних формах: за банківськими кредитами, лізингом, облігаційними купонами чи товарними векселями. Така фінансова обтяженість знижує загальну прибутковість підприємства.

Залучення позикового капіталу значною мірою залежить від зовнішніх умов, зокрема від кон'юнктури фінансового ринку. Наприклад, при зниженні середньої ринкової ставки відсотка підприємство, яке вже скористалося довгостроковими кредитами на менш вигідних умовах, може втратити конкурентні переваги через дорожчі зобов'язання. Процедура отримання позик також є ресурсозатратною: вона потребує погодження з кредиторами, надання заставного майна або сторонніх гарантій, що нерідко оформлюються на платній основі. Таким чином, хоча позикові кошти й дозволяють активізувати

інвестиційну діяльність підприємства, їх надмірне використання створює потенційні загрози фінансової стійкості та підвищує ризик банкрутства, особливо в умовах нестабільного економічного середовища. Раціональне управління структурою капіталу, відповідно, передбачає оптимальне поєднання власних та позикових ресурсів з урахуванням вартості фінансування, очікуваної дохідності та рівня допустимого ризик).

Отже, формування капіталу підприємства є стратегічно важливим процесом, що ґрунтується на низці принципів, серед яких ключовими є орієнтація на перспективу розвитку, відповідність між обсягом залучених коштів та активами, мінімізація вартості фінансування, ефективне використання капіталу та забезпечення його оптимальної структури. Рівень економічної стійкості та рентабельності підприємства безпосередньо залежить від правильної комбінації власних і позикових джерел. Власний капітал забезпечує стабільність і незалежність, тоді як позиковий – дозволяє розширити масштаб діяльності, але водночас підвищує фінансові ризики. Раціональна структура капіталу передбачає зважене використання доступних джерел фінансування, з урахуванням вартості, ліквідності, прибутковості та ризиковості, що є основою для забезпечення сталого розвитку підприємства в умовах динамічного ринкового середовища.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМТВА

2.1. Загальна характеристика діяльності ПрАТ «Срібниця»

Бакалаврська кваліфікаційна робота виконана на основі діяльності ПрАТ «Срібниця». Дане підприємство було засноване 24 жовтня 1995 року в результаті реорганізації насінницького радгоспу «Радянська Україна» в акціонерне товариство.

Основними видами діяльності підприємства є вирощування зернових культур у поєднанні з веденням тваринництва. У 2011 році підприємство здійснило переведення випуску акцій із документарної форми у бездокументарну. Узагальнені відомості про ПрАТ «Срібниця» представлено в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Загальна інформація про ПрАТ «Срібниця»

Зміст необхідних відомостей	Характеристика
Повне найменування	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "СРІБНИЦЯ"
Скорочена назва	ПрАТ «Срібниця»
Місцезнаходження (юридична адреса)	44833, ВОЛИНСЬКА область, КОВЕЛЬСЬКИЙ район, село СОЛОВИЧІ,
Міжміський код та телефон	(03363)96-543
Факс	(03363)96-543
e-mail	obeniju73@gmail.com
Код ЄДРПОУ	05383796
Дата реєстрації	24.10.1995
Організаційно-правова форма	Акціонерне товариство
Розмір статутного капіталу	58449,00 грн.
Види діяльності	01.41 Розведення великої рогатої худоби молочних порід 01.11 Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур 01.61 Допоміжна діяльність у рослинництві 10.61 Виробництво продуктів борошномельно-круп'яної промисловості 46.21 Оптова торгівля зерном, необробленим тютюном, насінням і кормами для тварин

Джерело: сформовано на основі даних підприємства

Приватне акціонерне товариство «Срібниця» створене з метою

провадження підприємницької діяльності та отримання прибутку. Основні напрями діяльності підприємства охоплюють: виробництво харчової та сільськогосподарської продукції, її переробку, оптову й роздрібну торгівлю, а також здійснення всіх видів зовнішньоекономічної діяльності відповідно до статті 4 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» у межах визначеного предмету діяльності.

Підприємство функціонує відповідно до чинного законодавства України, має статус юридичної особи, володіє відокремленим майном, формує самостійний і зведений баланси, відкриває поточні, валютні та інші рахунки в банках як національного, так і іноземного рівня. Також товариство має печатку та штамп з офіційною назвою українською мовою.

У своїй господарській діяльності ПрАТ «Срібниця» керується чинним законодавством України та положеннями власного статуту, який розроблено на основі Цивільного та Господарського кодексів України, а також відповідно до вимог законів України: «Про акціонерні товариства», «Про цінні папери та фондовий ринок», «Про зовнішньоекономічну діяльність», «Про запобігання та протидію легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом», «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» тощо. Крім того, підприємство діє на підставі внутрішніх нормативних документів: регламентів, інструкцій, процедур та правил.

Для досягнення цілей, визначених статутом, ПрАТ «Срібниця» має право від свого імені укладати правочини, набувати майнові та немайнові права, нести обов'язки, виступати стороною у судових процесах як позивач або відповідач. Товариство може набувати права власності на земельні ділянки та інше майно, а також отримувати їх у постійне користування або оренду для забезпечення своєї господарської діяльності. Крім того, підприємство має право самостійно або у співпраці з іншими суб'єктами господарювання створювати дочірні підприємства в Україні та за її межами, інвестувати кошти в облігації, банківські сертифікати та інші фінансові інструменти, здійснювати операції на товарних і фондових біржах, організовувати аукціони, ярмарки, виставки, а

також брати участь в асоціаціях, концернах, консорціумах і подібних об'єднаннях.

ПрАТ «Срібниця» здійснює аграрно-промислову діяльність у межах чинного законодавства України, охоплюючи всі дозволені напрямки господарювання. Основними видами продукції підприємства є зернові культури та продукція тваринництва. Компанія несе повну відповідальність за екологічну безпеку своєї продукції, що підтверджує її орієнтацію на сталий розвиток та екологічні стандарти.

Ключовими засадами функціонування ПрАТ «Срібниця» є безумовне дотримання високих стандартів якості, професіоналізм персоналу, ефективний менеджмент за європейськими зразками, клієнтоорієнтованість, надійність та забезпечення гарантій для партнерів. Підприємство самостійно формує стратегію свого розвитку, визначає виробничі пріоритети відповідно до ринкової кон'юнктури та актуальних викликів. Основу планування діяльності становлять визначені цілі, а також укладені договори й контракти із замовниками, постачальниками та споживачами.

Взаємовідносини ПрАТ «Срібниця» з контрагентами в усіх сферах діяльності регулюються на договірній основі. Підприємство має свободу у виборі предмету договору, визначенні умов співпраці, зобов'язань сторін та інших аспектів господарських зв'язків.

ПрАТ «Срібниця» володіє значними земельними ресурсами, більшість яких становлять сільськогосподарські угіддя. Основні посівні культури включають кукурудзу, овес, гречку, сою та соняшник. Крім вирощування сільгосппродукції, підприємство також займається реалізацією насінневого матеріалу, пропонуючи високоякісні сорти та гібриди, отримані від провідних міжнародних і європейських селекційних компаній, зокрема Monsato, Pioneer, Euralis, Novi Sad, Maisadour, Oseva, RWA та інших. У своїй діяльності компанія суворо дотримується екологічних вимог і забезпечує реалізацію всіх заходів з охорони навколишнього середовища відповідно до чинного законодавства України.

Основна частина продукції реалізується через співпрацю з підприємствами переробної галузі, а також через інші доступні ринкові канали. Господарська діяльність товариства зосереджена на виробництві та збуті сільськогосподарської продукції як рослинницького, так і тваринницького походження. Прибуток формується в результаті реалізації продукції після покриття виробничих витрат, витрат на оплату праці та інших операційних витрат. З балансового прибутку сплачуються відсотки за кредитами та облігаціями, а також обов'язкові податки і збори відповідно до вимог законодавства. Чистий прибуток використовується відповідно до рішень власника підприємства.

ПрАТ «Срібниця» несе повну відповідальність за виконання своїх зобов'язань усім наявним майном. У разі виникнення збитків їх покриття здійснюється за рахунок власних фінансових ресурсів підприємства, а за їх недостатності – через реалізацію майна.

У ПрАТ «Срібниця» функціонують три комплексні виробничі бригади. Однак упродовж останніх років спостерігається тенденція до зниження обсягів виробництва, що обумовлено скороченням посівних площ та зменшенням поголів'я сільськогосподарських тварин. Через обмежене фінансування підприємство не має змоги оновлювати машинно-тракторний парк та закуповувати сучасне обладнання. Більшість виробничих приміщень є застарілими й потребують капітального ремонту. Придбання нових основних засобів практично не здійснюється, окрім закупівель пального, мінеральних добрив і запасних частин. Через збитковість сільськогосподарського виробництва розширення матеріально-технічної бази чи будівництво нових об'єктів найближчим часом не планується.

Фінансова звітність підприємства формується відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, затверджених Міністерством фінансів України. Амортизація основних засобів нараховується методом зменшення залишкової вартості, а облік матеріально-виробничих запасів ведеться із застосуванням сальдового методу та середньозваженої оцінки.

Отже, ПрАТ «Срібниця» є аграрним підприємством з багаторічним досвідом, яке здійснює діяльність у сферах рослинництва та тваринництва, поєднуючи виробництво сільськогосподарської продукції з її переробкою та реалізацією. Компанія діє в межах чинного законодавства, має організаційно-правову форму акціонерного товариства, веде зовнішньоекономічну діяльність і прагне до якості, екологічності продукції та стабільного розвитку. Водночас підприємство стикається з низкою проблем – технічне оснащення є застарілим, обсяг виробництва скорочується, а інвестиційні можливості обмежені. Це зумовлює необхідність пошуку нових підходів до підвищення ефективності функціонування ПрАТ «Срібниця» та оновлення стратегічного бачення розвитку підприємства.

2.2. Аналіз системи управління капіталом ПрАТ «Срібниця»

Система управління капіталом ПрАТ «Срібниця» функціонує в межах загальної управлінської структури підприємства, яка формується під впливом організаційних, економічних, соціальних та психологічних відносин між підрозділами та працівниками управлінського апарату. Від ефективності внутрішніх управлінських взаємозв'язків безпосередньо залежить здатність підприємства забезпечувати оптимальне використання власного і залученого капіталу.

Організаційна структура управління, в якій реалізуються функції планування, контролю, аналізу та регулювання капіталу, відіграє ключову роль у забезпеченні фінансової стабільності й досягненні стратегічних цілей. З метою глибшого розуміння механізмів управління капіталом проаналізуємо управлінську структуру ПрАТ «Срібниця», що представлена на рис. 2.1.

У межах системи управління ПрАТ «Срібниця» функціонує лінійно-функціональна структура управління, яка забезпечує координацію управлінських дій на різних рівнях. Така організаційна побудова дозволяє ефективно реалізовувати функції планування, обліку, контролю та розподілу

фінансових ресурсів, що є важливими для забезпечення стійкого використання капіталу. Виробнича структура підприємства представлена у вигляді цехової, що передбачає наявність основного, допоміжного та обслуговуючого виробництва. Це дає змогу впорядкувати управління матеріальними та трудовими ресурсами, що залучаються до формування виробничих активів.

Рис. 2.1. Управлінська структура ПрАТ «Срібниця»

Джерело: сформовано на основі даних підприємства

Управління підприємством здійснюється відповідно до Статуту товариства та положень, затверджених загальними зборами акціонерів. Вищим контролюючим органом виступає Наглядова рада, яка забезпечує нагляд за діяльністю виконавчого органу та дотриманням інтересів акціонерів. Фінансово-господарська діяльність підприємства додатково контролюється ревізійною комісією, члени якої обираються загальними зборами акціонерів, а керівник комісії визначається голосуванням її складу. Така система забезпечує

чіткий розподіл повноважень і відповідальності у сфері управління капіталом, що є передумовою для його ефективного використання.

Ключовою фігурою в системі управління підприємством ПрАТ «Срібниця» є голова правління – генеральний директор, який здійснює загальне та оперативне керівництво поточною фінансово-господарською діяльністю підприємства. Його управлінські рішення охоплюють всі напрями використання капіталу, зокрема планування, розподіл та контроль за ефективністю вкладених ресурсів. Діяльність генерального директора базується на аналізі інтегрованої інформації, що надходить з внутрішніх інформаційних систем підприємства, персоналу та зовнішнього середовища, що забезпечує обґрунтованість управлінських рішень.

У межах делегованих повноважень керівник має право доручати виконання окремих виробничо-господарських функцій іншим посадовим особам підприємства, що дозволяє ефективно розподіляти завдання у сфері управління капіталом. Такий підхід сприяє підвищенню операційної ефективності та забезпечує узгодженість дій на всіх рівнях організаційної структури підприємства.

Керівництво підприємством здійснює директор, який не є його власником. Основні управлінські повноваження в ПрАТ «Срібниця» зосереджені саме в його руках. Посадові обов'язки директора визначено Статутом товариства. У межах своєї компетенції директор має право:

- діяти від імені товариства та представляти його інтереси без довіреності, розпоряджатися коштами й майном у межах, визначених чинним законодавством, рішеннями Загальних зборів акціонерів і Наглядової ради;
- відкривати поточні та інші рахунки в банках України і за кордоном для зберігання коштів і проведення розрахунково-кредитних операцій, а також видавати й підписувати довіреності;
- приймати на роботу та звільняти працівників товариства;
- підписувати від імені виконавчого органу колективні договори з трудовим колективом, вживати заходів щодо заохочення працівників або

застосування до них дисциплінарних стягнень.

Окрім основних прав, директор ПрАТ «Срібниця» наділений низкою додаткових повноважень, зокрема:

- затверджує поточні плани діяльності підприємства та заходи для досягнення поставлених цілей;
- ухвалює щорічний кошторис, штатний розпис і посадові оклади працівників, визначає розміри та строки виплати премій;
- визначає порядок формування, джерела наповнення та напрями використання внутрішніх фондів товариства;
- створює структурні підрозділи, необхідні для виконання статутних завдань;
- розпоряджається усім майном підприємства, включно з грошовими коштами, в межах повноважень, установлених загальними зборами акціонерів;
- затверджує внутрішні нормативні документи, що регулюють взаємодію між підрозділами;
- здійснює прийом і звільнення працівників, застосовує заходи заохочення або накладає дисциплінарні стягнення;
- ухвалює рішення про направлення працівників у відрядження, у тому числі за кордон;
- забезпечує організацію бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Таким чином, усі ключові управлінські важелі, що впливають на персонал і операційну діяльність підприємства, зосереджені в руках одного керівника.

У межах аналізу системи управління капіталом ПрАТ «Срібниця» важливо відзначити, що управління фінансовими ресурсами підприємства тісно пов'язане з організаційною структурою та функціональними обов'язками керівного складу. У безпосередньому підпорядкуванні директора перебувають керівники всіх підрозділів, діяльність яких у сукупності спрямована на раціональну організацію й підвищення ефективності економічної діяльності підприємства. Основні управлінські зусилля орієнтовані на зростання

продуктивності праці, забезпечення прибутковості виробництва, поліпшення якості продукції та зниження її собівартості.

Управлінська система також передбачає чітке дотримання співвідношення між темпами зростання продуктивності праці й рівнем заробітної плати. Ключова роль у процесі управління капіталом належить топ-менеджменту, який забезпечує стратегічне планування економічних показників діяльності, розробку та вдосконалення нормативної бази фінансового планування. Саме через такі функції управлінська система ПрАТ «Срібниця» реалізує процес ефективного використання капіталу як базового елементу забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

У контексті ефективного управління капіталом слід відзначити й роль системи планування та контролю, яка забезпечує узгодженість між стратегічними цілями підприємства й поточними фінансово-господарськими рішеннями. На підприємстві застосовуються елементи бюджетного регулювання, зокрема розробляються фінансові плани й кошториси, що дозволяє здійснювати контроль за використанням ресурсів на всіх етапах операційного циклу. У системі управління капіталом також використовуються внутрішні нормативні документи, які регламентують порядок формування, використання й переоцінки активів, а також облікову політику.

Важливою складовою управління капіталом є аналіз ризиків і фінансових загроз, пов'язаних із зовнішнім середовищем. У ПрАТ «Срібниця» реалізується моніторинг цінової ситуації на агропродовольчих ринках, враховуються сезонні коливання та залежність від постачальників сировини й технічних ресурсів.

Отже, система управління капіталом ПрАТ «Срібниця» має комплексний характер та охоплює стратегічне й операційне планування, контроль, аналіз ризиків і функціональну взаємодію структурних підрозділів. Вона спрямована на забезпечення фінансової стійкості підприємства та підвищення його економічної результативності в умовах динамічного ринкового середовища

Отже, система управління капіталом ПрАТ «Срібниця» характеризується комплексністю, структурною впорядкованістю та орієнтацією на досягнення

фінансової стійкості в умовах змінного економічного середовища. Вона поєднує стратегічне й операційне планування, контроль за використанням ресурсів, оцінку ризиків і функціональну взаємодію між структурними підрозділами. Організаційна побудова управління підприємством базується на принципах спеціалізації праці та чіткого розподілу повноважень, що дозволяє ефективно реалізовувати функції менеджменту. Наявність розгалуженої управлінської структури та механізмів делегування повноважень створює умови для раціонального використання капіталу та підвищення загальної результативності господарської діяльності підприємства.

2.3. Оцінка ефективності управління капіталом ПрАТ «Срібниця»

Раціональне управління капіталом є визначальним чинником забезпечення фінансової стійкості, платоспроможності та інвестиційної привабливості підприємства. Ефективне використання власних і залучених ресурсів дозволяє ПрАТ «Срібниця» не лише покривати поточні зобов'язання, але й формувати умови для стабільного розвитку. З метою оцінки ефективності управління капіталом підприємства проаналізуємо його фінансову звітність, зокрема баланс за останній звітний період (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Аналіз балансу ПрАТ «Срібниця», тис. грн.

Показники	Роки			Відхилення 2024 від			
	2022	2023	2024	2022		2023	
				Абс. (+,-)	%	Абс. (+,-)	%
Активи							
Необоротні активи	292	524	582	290,0	199,3	58	111,1
Оборотні активи	212,4	332,2	396,4	184,0	186,6	64,2	119,3
Пасив							
Власний капітал	58,4	58,4	58,4	0,0	100,0	0	100,0
Довгострокові зобов'язання	-	-	-				
Поточні зобов'язання	51	61	46	-5,0	90,2	-15	75,4
Баланс	292,3	523,8	582,3	290,0	199,2	58,5	111,2

Джерело: сформовано на основі даних підприємства

Аналіз балансу ПрАТ «Срібниця» свідчить про поступове зростання обсягів господарської діяльності підприємства протягом 2022–2024 років. Так, валюта балансу у 2024 році збільшилась на 199,2 тис. грн порівняно з попереднім роком, що відповідає зростанню на 11,2 %. Основним джерелом приросту активів виступали оборотні активи, обсяг яких у 2024 році сягнув 396,4 тис. грн, що на 119,3 % більше, ніж у 2023 році. Необоротні активи також демонструють позитивну динаміку, зростаючи на 11,1 %.

Проаналізуємо структуру капіталу підприємства ПрАТ «Срібниця» за 2022-2024 рр. (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Аналіз капіталу підприємства ПрАТ «Срібниця» за 2022-2024 рр., тис.

грн.

Показники	Роки			2024 р. у % до 2022		2024 р. у % до 2023	
	2022	2023	2024	Абс., +/-	%	Абс., +/-	%
Власний капітал	58,4	58,4	58,4	0,0	100,0	0	100,0
Зареєстрований (пайовий) капітал							
Додатковий капітал	3 797,70	3 797,70	3 797,70	0,0	100,0	0	100,0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-3 614,60	-3 393,00	-3320	294,6	91,8	73	97,8
Усього за розділом І	241,5	463,1	536,1	294,6	222,0	73	115,8
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	-	-	-				
Поточні зобов'язання і забезпечення	51	61	46	-5,0	90,2	-15	75,4

Джерело: сформовано на основі даних підприємства

Аналіз структури капіталу ПрАТ «Срібниця» за 2022–2024 роки свідчить про стабільність показників власного капіталу, зокрема зареєстрованого

(пайового) та додаткового, які залишаються незмінними протягом досліджуваного періоду. При цьому спостерігається позитивна тенденція до зменшення непокритих збитків: з -3 614,6 тис. грн у 2022 році до -3 320,0 тис. грн у 2024 році, що свідчить про часткове відновлення фінансової стійкості підприємства. Загальна сума власного капіталу за аналізований період зросла на 222,0 %, що свідчить про покращення структури фінансування. Натомість поточні зобов'язання скоротилися з 61 тис. грн у 2023 році до 46 тис. грн у 2024 році, тобто на 24,6 %, що може вказувати на зниження кредитного навантаження. Водночас відсутність довгострокових зобов'язань свідчить про обмежене використання позикового капіталу, що зменшує ризики, пов'язані з фінансовою нестабільністю, але може стримувати потенціал розвитку за рахунок зовнішніх джерел.

Динамічний аналіз прибутку підприємства відображений в табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Аналіз прибутку ПрАТ «Срібниця» за 2022-2024 рр., тис. грн.

Показники	Роки			Відхилення 2024 від			
	2022	2023	2024	2022		2023	
				Абс. (+,-)	%	Абс. (+,-)	%
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	727,2	695,3	797,6	70,4	109,7	102,3	114,7
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	344,2	233,6	472,0	127,8	137,1	238,4	202,1
Фінансовий результат до оподаткування:	71,5	221,6	72,5	1,0	101,4	-149,1	32,7
Чистий фінансовий результат:	71,5	221,6	72,5	1,0	101,4	-149,1	32,7

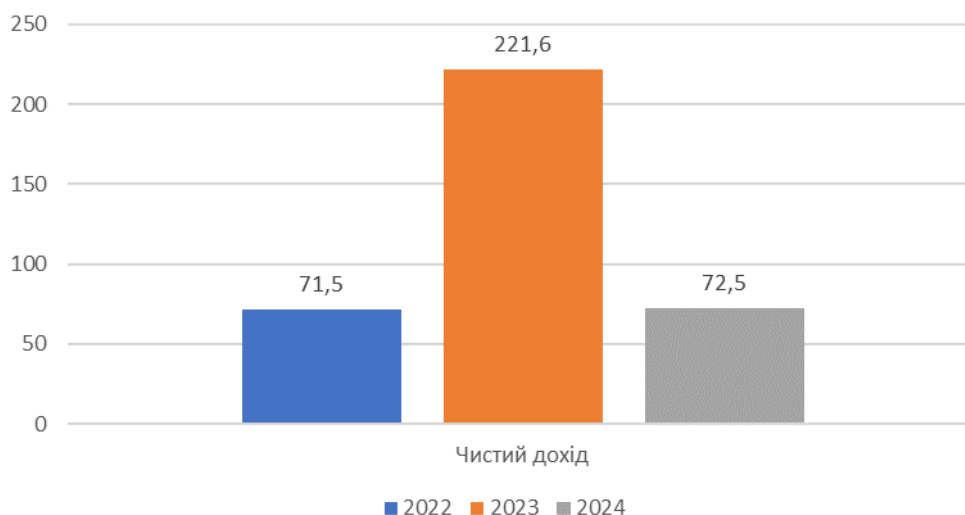
Джерело: сформовано на основі даних підприємства

На основі даних таблиці 2.4 динаміка прибутку ПрАТ «Срібниця» за 2022–2024 роки свідчить про нестабільну фінансову ефективність. У 2023 році чистий дохід від реалізації продукції зменшився на 31,9 тис. грн (до 695,3 тис. грн), однак уже в 2024 році він зріс на 102,3 тис. грн, що становить зростання на 14,7 % порівняно з попереднім роком. Водночас суттєво зросла собівартість реалізованої продукції: у 2024 році вона збільшилася на 238,4 тис. грн або 102,1

% у порівнянні з 2023 роком, що свідчить про погіршення цінової політики або збільшення витрат на виробництво.

Фінансовий результат до оподаткування в 2023 році демонстрував суттєве зростання (на 150,1 тис. грн порівняно з 2022 роком), однак у 2024 році знизився майже до початкового рівня – 72,5 тис. грн, що лише на 1,0 тис. грн перевищує показник 2022 року. Таким чином, хоча підприємство у 2024 році забезпечило певне зростання доходу, суттєве зростання собівартості призвело до зниження прибутковості, що є негативною тенденцією та вказує на необхідність перегляду витратної політики та підвищення ефективності виробництва.

Все ж таки ПрАТ «Срібниця» працює на прибуток (рис.2.2).

Рис. 2.2. Чистий прибуток ПрАТ «Срібниця» за 2022-2024 рр., тис. грн.

Джерело: сформовано на основі даних підприємства

Слід зазначити, що в 2023 році чистий прибуток ПрАТ «Срібниця» суттєво зріс – з 71,5 тис. грн у 2022 році до 221,6 тис. грн, тобто на 150,1 тис. грн. Проте в 2024 році відбулося різке зниження прибутку до 72,5 тис. грн, що на 149,1 тис. грн менше, ніж у попередньому році. Таким чином, найвищого фінансового результату підприємство досягло у 2023 році, однак уже в

наступному періоді прибутковість повернулась майже до рівня 2022 року, що вказує на потребу вдосконалення підходів до витрат і цінової політики.

У 2022 році рентабельність власного капіталу (ROE) ПрАТ «Срібниця» становила 34,75%, а вже у 2023 році досягла пікового значення – 62,90%. Однак у 2024 році спостерігається суттєве зниження цього показника до 14,51%, що на 48,39 п.п. менше порівняно з попереднім роком. Це свідчить про зниження ефективності використання власного капіталу та ймовірні проблеми з прибутковістю.

Проаналізуємо показники рентабельності ПрАТ «Срібниця» (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Аналіз показників рентабельності ПрАТ «Срібниця» за 2022-2024 рр.

Показники	Роки			Відхилення 2024 від			
	2022	2023	2024	2022		2023	
				Абс. (+,-)	%	Абс. (+,-)	%
Рентабельність власного капіталу (ROE)	34,75%	62,90%	14,51%	-0,2	41,8	-0,5	23,1
Рентабельність активів (ROA)	24,46%	42,31%	12,45%	-0,1	50,9	-0,3	29,4

Джерело: сформовано на основі даних підприємства

Аналогічна динаміка простежується і щодо рентабельності активів (ROA): у 2022 році вона становила 24,46%, у 2023 зросла до 42,31%, проте в 2024 знизилася до 12,45%, що майже втричі менше за показник попереднього року. На кожну гривню вкладених активів у 2024 році припадало менше чистого прибутку, що вказує на потребу підвищення операційної ефективності та зменшення витрат.

Розрахуємо показники ліквідності на основі даних фінансової звітності (табл. 2.6).

У результаті аналізу ліквідності ПрАТ «Срібниця» за 2022–2024 роки можна зробити висновок про суттєве покращення платоспроможності підприємства. Коефіцієнт загальної ліквідності зріс з 529,33% у 2022 році до 1209,74% у 2024 році, що свідчить про наявність значного запасу поточних

активів для покриття поточних зобов'язань – на кожну гривню зобов'язань припадає понад 12 грн активів. Позитивну динаміку демонструє і коефіцієнт швидкої ліквідності: зростання з 111,22% до 351,73% свідчить про високу здатність підприємства швидко мобілізувати ресурси для покриття боргів, навіть без урахування складських запасів.

Таблиця 2.6

Аналіз ліквідності ПрАТ «Срібниця» за 2022-2024 рр.

Показники	Нормативне значення	Роки			Відхилення 2024 від			
		2022	2023	2024	2022		2023	
					Абс. (+,-)	%	Абс. (+,-)	%
1. Коефіцієнт загальної ліквідності	$2 < K$	529,33%	824,38%	1209,74%	6,8	228,5	3,9	146,7
2. Коефіцієнт швидкої ліквідності	$1 < K$	111,22%	277,10%	351,73%	2,4	316,2	0,7	126,9
3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$0,2 < K < 0,6$	28,74%	2,80%	250,00%	2,2	869,9	2,5	8928,6

Джерело: сформовано на основі даних підприємства

Особливо помітним є зростання коефіцієнта абсолютної ліквідності – з критичних 2,80% у 2023 році до 250,00% у 2024 році, що свідчить про суттєве збільшення обсягу грошових коштів і їх еквівалентів. Такий рівень забезпечує надвисоку короткострокову платоспроможність. Усі три показники перевищують нормативні межі, що вказує на добру фінансову стійкість ПрАТ «Срібниця» у короткостроковому періоді.

Проаналізуємо показники фінансової стійкості підприємства (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

Показники фінансової стійкості ПрАТ «Срібниця» за 2022-2024 рр.

Показники	Роки			Відхилення 2024 від			
	2022	2023	2024	2022		2023	
				Абс.	%	Абс.	%

				(+,-)		(+,-)	
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії) (ROE)	34,75%	62,90%	14,51%	-0,2	41,8	-0,5	23,1
Коефіцієнт фінансової залежності	65,9%	37,1%	85,5%	0,2	129,7	0,5	230,5
Коефіцієнт фінансової стійкості	34,1%	62,9%	14,5%	-0,2	42,5	-0,5	23,1
Коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів	87,3%	104,5%	78,8%	-0,1	90,3	-0,3	75,4

Джерело: сформовано на основі даних підприємства

Аналіз показників фінансової стійкості ПрАТ «Срібниця» за 2022–2024 роки свідчить про нестабільність структури капіталу підприємства. Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії) у 2024 році становив лише 14,51%, що значно нижче нормативного рівня (0,5 і вище), і свідчить про критичну залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування. У порівнянні з 2023 роком він знизився на 48,39 п.п., або на 76,9%. Коефіцієнт фінансової залежності, навпаки, демонструє стрімке зростання – з 37,1% у 2023 році до 85,5% у 2024-му, що вказує на переважання позикових коштів у структурі капіталу. Коефіцієнт фінансової стійкості, який також відображає частку власного капіталу в загальних джерелах фінансування, зазнав аналогічного зниження, підтверджуючи погіршення стійкості підприємства. Співвідношення позикового та власного капіталу скоротилося з 104,5% у 2023 році до 78,8% у 2024 році, однак це зниження пов'язане не зі зростанням власного капіталу, а зі зменшенням поточних зобов'язань. Загалом, показники свідчать про низький рівень фінансової стійкості ПрАТ «Срібниця» та високу залежність від залучених ресурсів.

Отже, результати проведеного аналізу засвідчили як позитивні, так і проблемні аспекти в управлінні капіталом ПрАТ «Срібниця». Незважаючи на зростання загального обсягу активів, покращення ліквідності та зменшення обсягу зобов'язань, підприємство демонструє нестабільну прибутковість та зниження рівня фінансової стійкості. Суттєве падіння рентабельності та коефіцієнта автономії свідчать про посилення залежності від зовнішніх джерел фінансування. У цьому контексті стратегічним завданням має стати перегляд структури капіталу з метою забезпечення балансу між власними й позиковими

ресурсами, підвищення ефективності витрат і зміцнення фінансової незалежності. Раціональна політика управління капіталом має стати основою для реалізації місії підприємства та довгострокового економічного зростання.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Напрями удосконалення управління капіталом ПрАТ «Срібниця»

Раціональне управління капіталом є необхідною умовою забезпечення стабільного функціонування та розвитку підприємства в умовах конкурентного ринку. Для визначення дієвих напрямів удосконалення системи управління капіталом ПрАТ «Срібниця» доцільно здійснити SWOT-аналіз ключових елементів його внутрішнього середовища. Такий підхід дозволяє виявити внутрішні резерви, що можуть бути задіяні для покращення ефективності капіталотворчих процесів, а також виявити чинники, які обмежують потенціал підприємства. Визначення сильних і слабких сторін діяльності підприємства є відповідною точкою для розробки стратегії удосконалення управлінських рішень.

Таблиця 3.1

SWOT-аналіз управління капіталом ПрАТ «Срібниця»

<i>Сильні сторони (Strengths)</i>	<i>Слабкі сторони (Weaknesses)</i>
Централізована система управління з досвідченим керівництвом	Висока концентрація повноважень в одній посадовій особі
Раціональна організаційна структура (лінійно-функціональна модель)	Відсутність формалізованих процедур внутрішнього контролю
Стабільна діяльність у сфері рослинництва й тваринництва	Низький рівень інноваційної активності та цифровізації
Висока ліквідність і здатність покривати короткострокові зобов'язання	Періодичні збитки та непокритий збиток у структурі капіталу
Співпраця з міжнародними компаніями	Недостатня участь у галузевих виставках
<i>Можливості (Opportunities)</i>	<i>Загрози (Threats)</i>
Розширення роздрібно-напрямку реалізації продукції	Посилення конкуренції на ринку зернових і молочної продукції
Залучення іноземних інвесторів для оновлення основних засобів	Інфляційний тиск і зростання цін на ресурси
Впровадження сучасних ІТ-рішень для управління фінансами та логістикою	Залежність від сезонних коливань і природно-кліматичних умов
Активізація участі в міжнародних агровиставках і профільних асоціаціях	Нестабільність валютного курсу та можливі труднощі з експортом

Джерело: сформовано автором

Серед основних сильних сторін варто відзначити наявність централізованої управлінської структури з чітким розподілом обов'язків, високу ліквідність, а також стабільну спеціалізацію у сфері сільського господарства. Підприємство співпрацює з відомими міжнародними постачальниками насіння, що відкриває доступ до якісного матеріалу. Проте значна концентрація управлінських функцій в руках однієї посадової особи, відсутність належного внутрішнього контролю та слабка цифровізація управлінських процесів формують критичні зони у внутрішньому середовищі.

Щодо зовнішнього середовища, ПрАТ «Срібниця» має низку можливостей для стратегічного розвитку, зокрема шляхом модернізації технічної бази, активізації участі у міжнародних агровиставках і залучення іноземних інвестицій для розширення виробництва. Розвиток цифрових платформ управління також може сприяти оптимізації капіталу. Водночас існують загрози, пов'язані з високою конкуренцією в аграрному секторі, валютними коливаннями, інфляцією та нестабільними природно-кліматичними умовами, що прямо впливають на рентабельність діяльності. Відтак, подальше удосконалення управління капіталом має базуватися на посиленні адаптивності підприємства та модернізації управлінської інфраструктури.

У межах формування напрямів удосконалення управління капіталом ПрАТ «Срібниця» доцільним є застосування концептуальних підходів до оптимізації структури капіталу, що дозволяють досягти балансу між прибутковістю підприємства та рівнем фінансових ризиків. Сучасна теорія фінансового менеджменту пропонує кілька концепцій, кожна з яких має свої прикладні особливості. Зокрема, традиціоналістська модель передбачає визначення вартості кожної складової капіталу для формування оптимальної структури. Концепція ідентиферентності структури капіталу, навпаки, заперечує її вплив на вартість підприємства, акцентуючи увагу на доцільності оптимізації активів. Компромісна концепція пропонує балансувати прибутковість і фінансову безпеку, а концепція суперечності інтересів акцентує на гармонізації відносин між власниками, інвесторами, кредиторами та

управліннями.

Для оптимізації структури капіталу підприємства можуть використовувати різноманітні методи, що охарактеризовані в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Характеристика основних концепцій оптимізації структури капіталу

Назва концепції	Характеристика
Традиціоналістська модель	Оптимізація структури капіталу здійснюється шляхом визначення окремої вартості складових капіталу.
Концепція ідентиферентності структури капіталу	Капітал підприємства не впливає на його ринкову вартість; оптимізація має відбуватись через активи, а не капітальну структуру.
Компромісна концепція	Оптимізація структури капіталу базується на балансі між рівнем прибутковості та фінансовими ризиками.
Концепція суперечності інтересів	Враховується різниця в інтересах та інформованості власників, інвесторів, кредиторів і менеджерів; гармонізація інтересів впливає на вартість елементів капіталу.

Джерело: сформовано на основі [27, с. 278-279]

Актуальність впровадження таких концепцій обумовлена тим, що ПрАТ «Срібниця» продовжує функціонувати на базі застарілих форм виробництва, що унеможлиблює своєчасне оновлення продукції та її адаптацію до потреб ринку. Відсутність технологічного оновлення та низька інноваційна активність обмежують конкурентоспроможність продукції, попри наявність потенціалу для модернізації. Тому процес оптимізації структури капіталу має здійснюватись поетапно, з орієнтацією на стратегічні пріоритети підприємства та адаптацію до змін ринкового середовища.

З урахуванням проведеного аналізу фінансового стану, структури капіталу, ліквідності та рентабельності ПрАТ «Срібниця», можна визначити низку пріоритетних напрямів удосконалення системи управління капіталом, які сприятимуть підвищенню фінансової стійкості та загальної ефективності господарської діяльності підприємства:

1) підвищення питомої ваги власного капіталу у загальній структурі фінансування. Це можливо реалізувати завдяки реінвестуванню частини прибутку, перегляду політики нарахування дивідендів, а також поступовому скороченню непокритих збитків. Такий підхід дозволить зменшити залежність

підприємства від короткострокових зобов'язань і підвищити коефіцієнт фінансової автономії;

2) удосконалення механізму управління оборотними активами. Зокрема, це стосується зменшення надлишкових виробничих запасів, скорочення дебіторської заборгованості, а також підвищення швидкості обігу оборотного капіталу. Упровадження системи внутрішнього фінансового контролю дозволить своєчасно виявляти неефективні витрати та оптимізувати використання ресурсів;

3) активізувати роботу із залучення зовнішнього фінансування на довгостроковій основі. Це можуть бути банківські кредити з пільговими умовами, випуск корпоративних облігацій або участь у державних та міжнародних програмах фінансування аграрного бізнесу. Водночас потрібно ретельно оцінювати вартість залученого капіталу, щоб уникнути надмірного навантаження на підприємство;

4) вдосконалення системи планування та прогнозування фінансових потоків. Розробка стратегічного фінансового плану з використанням сценарного моделювання дозволить ефективніше управляти капіталом в умовах економічної нестабільності. Особливу увагу слід приділяти cash-flow-аналізу для оцінки платоспроможності в коротко- та середньостроковій перспективі;

5) управління ризиками, пов'язаними з використанням капіталу. З цією метою необхідно створити систему моніторингу фінансових ризиків, яка враховуватиме як внутрішні, так і зовнішні фактори: коливання ринкових цін, зміну відсоткових ставок, валютні ризики та інше.

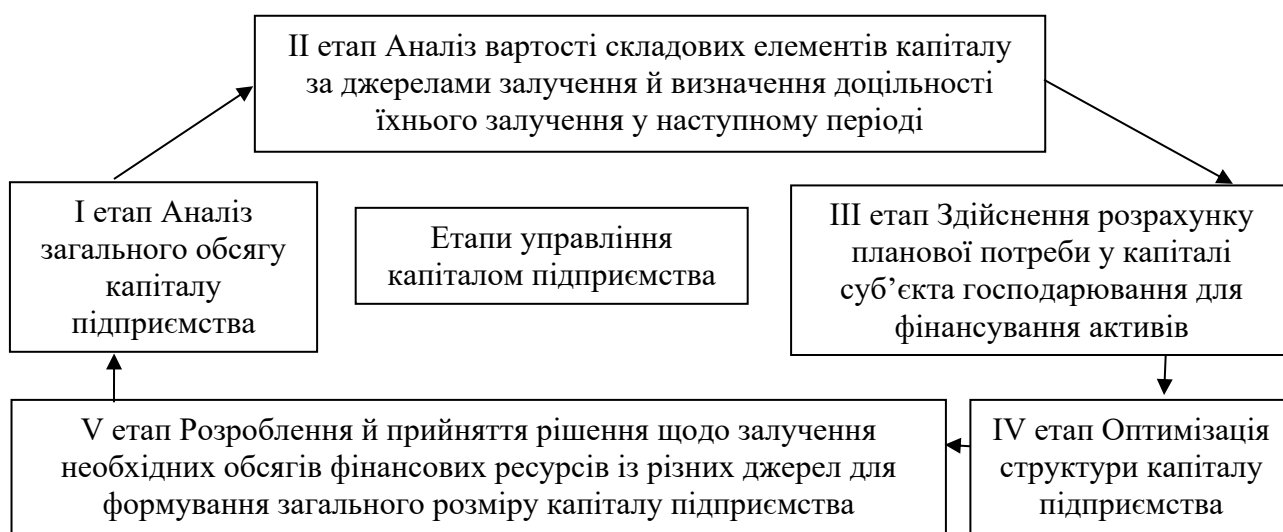
Проведений аналіз засвідчив, що система управління капіталом ПрАТ «Срібниця» потребує стратегічного оновлення з урахуванням сучасних викликів ринку та внутрішніх резервів підприємства. Виявлені слабкі сторони – зокрема, застарілі виробничі підходи, низький рівень цифровізації, невисока інвестиційна активність – обмежують можливості ефективного використання капіталу та стримують фінансовий розвиток. У цьому контексті важливим є впровадження концепцій оптимізації структури капіталу, які дозволяють

досягти балансу між прибутковістю та фінансовою стійкістю. Рекомендовані напрями вдосконалення – підвищення питомої ваги власного капіталу, удосконалення управління оборотними активами, залучення довгострокових ресурсів, розробка стратегічного фінансового плану та посилення управління ризиками – створюють передумови для стабілізації фінансової діяльності підприємства й забезпечення його конкурентоспроможності в середньостроковій перспективі.

3.2. Розробка заходів щодо удосконалення управління капіталом ПрАТ «Срібниця»

Раціональне управління капіталом передбачає ефективне розміщення і використання фінансових ресурсів підприємства з метою максимізації його ринкової вартості та забезпечення стійкого економічного зростання. У цьому контексті ПрАТ «Срібниця» потребує впровадження чітко структурованої моделі управління капіталом, що включає комплекс заходів, орієнтованих на покращення процесу фінансування активів і зменшення фінансових ризиків.

Процес удосконалення системи управління капіталом доцільно реалізовувати за етапами, поданими на рис. 3.1.

Рис. 3.1. Етапи удосконалення управління капіталом підприємства

Джерело: сформовано автором на основі [9;28]

На першому етапі здійснюється оцінювання загального обсягу капіталу підприємства, аналізується динаміка його зміни, а також відповідність структури капіталу (власного і залученого) обсягам активів. Для цього доцільно застосовувати горизонтальний, вертикальний, порівняльний, коефіцієнтний та інтегральний аналізи. Особливої уваги потребують коефіцієнти рентабельності, оборотності та фінансової стійкості, які дозволяють оцінити ефективність використання капіталу.

Коефіцієнтний аналіз є найбільш поширеним методом аналізу ефективності управління капіталом суб'єкта підприємництва, який застосовується різними групами користувачів, зокрема власниками, менеджерами, інвесторами, кредиторами. До основних груп коефіцієнтного аналізу капіталу підприємства належать показники структури джерел фінансування капіталу, коефіцієнти оборотності капіталу, показники рентабельності капіталу [28, с. 73].

Другий етап передбачає аналіз вартості залучення фінансових ресурсів із різних джерел, визначення доцільності їх використання у наступних періодах.

Третій етап полягає у формуванні прогнозних (планових) показників капіталу, необхідних для фінансування активів підприємства з урахуванням змін у ринковому та виробничому середовищі.

Четвертий етап включає оптимізацію структури капіталу шляхом встановлення раціонального співвідношення між власними та позиковими коштами. Основною метою є досягнення фінансової рівноваги – такого рівня ризику і прибутковості, який би забезпечував довгострокову стійкість підприємства.

На п'ятому етапі ухвалюються управлінські рішення щодо залучення додаткових фінансових ресурсів, розробляються конкретні заходи з удосконалення структури джерел фінансування та механізмів їх розподілу.

Упровадження запропонованої поетапної моделі дозволить ПрАТ «Срібниця» досягти вищого рівня фінансової стабільності, підвищити

ефективність управлінських рішень та створити сприятливі умови для подальшого інвестиційного зростання.

Відповідно до наведених етапів удосконалення управління капіталом, для ПрАТ «Срібниця» доцільно реалізувати такі конкретні заходи:

1. Удосконалення аналітичного забезпечення управління капіталом
  - запровадити регулярне проведення горизонтального та вертикального аналізу капіталу із залученням програмного забезпечення (наприклад, Power BI, Finmap) для візуалізації структури та динаміки капіталу;
  - розробити внутрішній регламент фінансового моніторингу, що передбачає щоквартальну оцінку основних коефіцієнтів рентабельності, оборотності та ліквідності.
2. Зниження вартості залученого капіталу
  - проводити тендери серед банківських установ для вибору найвигідніших умов кредитування;
  - підготувати пакет інвестиційних пропозицій для подання до міжнародних аграрних фондів (наприклад, USAID Agro, GIZ), що передбачають грантове або пільгове фінансування агровиробників.
3. Раціоналізація використання власного капіталу
  - частину нерозподіленого прибутку спрямовувати на інвестування у модернізацію техніки та систем зберігання зерна;
  - запровадити механізм накопичення внутрішнього інвестиційного фонду для реалізації довгострокових проєктів.
4. Підвищення оборотності капіталу
  - провадити систему електронного контролю за залишками на складах із функцією автоматичного попередження про надлишкові запаси;
  - оптимізувати обіг дебіторської заборгованості шляхом впровадження політики штрафних санкцій за прострочення платежів.
5. Цифровізація процесів фінансового управління
  - запровадити ERP-систему (наприклад, BAS ERP або 1С:Підприємство) для інтеграції обліку, планування й аналізу капіталу;

- автоматизувати процес формування фінансової звітності та впровадити регулярний cash-flow аналіз.

6. Оптимізація структури капіталу

- збільшити частку власного капіталу шляхом зменшення непокритого збитку та забезпечення прибуткової діяльності;

- визначити критичний рівень фінансового левериджу та обмежити залучення позикових коштів понад цю межу.

7. Формування системи управління фінансовими ризиками

- створити внутрішню фінансову службу з функцією регулярного ризик-аналізу (ризик неплатоспроможності, зміни валютного курсу, інфляції);

- запровадити сценарне планування (оптимістичний, песимістичний, базовий варіант) для ключових фінансових показників.

Таким чином, реалізація запропонованих заходів у межах поетапної моделі удосконалення управління капіталом дозволить ПрАТ «Срібниця» не лише підвищити фінансову стійкість, але й забезпечити стабільний розвиток у довгостроковій перспективі. Комплексний підхід, що включає посилення аналітичної складової, оптимізацію структури фінансування, цифровізацію управлінських процесів та ефективне управління ризиками, створює умови для підвищення прибутковості та зниження залежності від зовнішніх шоків. Таким чином, удосконалення системи управління капіталом має стати стратегічним пріоритетом підприємства на найближчі роки.

3.3. Оцінка ефективності впровадження запропонованих заходів

У межах стратегії вдосконалення управління капіталом ПрАТ «Срібниця» доцільним є впровадження сучасних цифрових рішень, зокрема системи ERP (наприклад, BAS ERP або 1С:Підприємство) та інструментів аналітики (Power BI, Finmap). Ці рішення дозволять автоматизувати фінансовий облік, аналіз грошових потоків, скоротити витрати часу на обробку інформації, підвищити

прозорість управлінських процесів і забезпечити швидкий доступ до актуальних даних.

Орієнтовна сукупна вартість реалізації проєкту цифрової трансформації управління капіталом у ПрАТ «Срібниця» становить 910 000 грн. До цієї суми включено витрати на придбання ліцензії для ERP-системи (наприклад, BAS ERP або 1С:Підприємство), підключення та налаштування аналітичної платформи Power BI, проведення комплексного навчання для персоналу, а також технічну підтримку протягом усього періоду впровадження.

Основні очікувані вигоди від такого впровадження полягають у значному підвищенні ефективності документообігу, скороченні часу формування фінансової звітності, зменшенні кількості помилок в обліку та зниженні витрат на оплату праці за рахунок автоматизації рутинних операцій. Загальна річна економія, що може бути досягнута в результаті цих покращень, оцінюється на рівні 400 000 грн, що забезпечує період окупності інвестицій у 2,3 роки (910 000 / 400 000).

Для аналізу ефективності проєкту впровадження цифрових рішень в управління капіталом підприємства проведемо розрахунок чистої приведеної вартості (NPV) проєкту із застосуванням ставки дисконту 10%.:

$$NPV_1 = (400000 - 910000) / (1 + 0,1)^1 = -510000 / 1,1 = -463636,36 \text{ грн}$$

$$NPV_2 = 400000 / (1 + 0,1)^2 = 400000 / 1,21 = 330578,51 \text{ грн}$$

$$NPV_3 = 400000 / (1 + 0,1)^3 = 400000 / 1,331 = 300525,93 \text{ грн}$$

$$NPV = -463636,36 + 330578,51 + 300525,93 = 167\ 468,08 \text{ грн}$$

Як бачимо, у перший рік очікуваний дохід не перекриває інвестиційні витрати, і тому значення NPV_1 є від'ємним (-463 636,36 грн). Проте в наступні два роки проєкт генерує стабільний грошовий потік у розмірі 400 000 грн щорічно, що дозволяє компенсувати початкові витрати. Сумарно, значення NPV за три роки становить 167 468,08 грн, що свідчить про загальну економічну доцільність і вигідність проєкту.

Додатково розрахуємо рентабельність інвестицій (ROI):

$$ROI = (\text{Загальний прибуток} - \text{Витрати}) / \text{Витрати} \times 100\%$$

$$ROI = (1\,200\,000 - 910\,000) / 910\,000 \times 100\% \approx 31,87\%$$

Це означає, що кожна вкладена гривня принесе підприємству приблизно 32 копійки прибутку, що є прийнятним показником ефективності для інвестицій у внутрішню інфраструктуру. Таким чином, запропоноване цифрове оновлення не лише дозволяє покращити операційну діяльність, але й обґрунтовано підтверджує свою фінансову ефективність на рівні ключових економічних індикаторів.

Очікувані ефекти від впровадження цифрових рішень наведено у табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Очікувані ефекти від впровадження цифрових рішень, грн

Показник	До впровадження 2024 р.	Очікувана сума на 2025 р.	Ефект
Необоротні активи	643 809	720 000	76 191
Чистий дохід від реалізації продукції	797 600	885 000	87 400
Оборотні активи	396 400	460 000	63 600
Поточні зобов'язання	46 000	43 500	-2 500
Валовий прибуток	325 600	385 000	59 400
Чистий прибуток	72 500	102 000	29 500

Джерело: розраховано автором

Інтеграція ERP-системи та інструментів аналітики в управління капіталом ПрАТ «Срібниця» дозволить підприємству досягти більшої фінансової гнучкості, прискорити управлінські процеси та підвищити якість прийняття рішень. Очікувані результати – зростання прибутковості, поліпшення фінансової дисципліни, зниження адміністративних витрат і зміцнення конкурентних позицій на аграрному ринку.

Отже, результати оцінки ефективності впровадження цифрових рішень у систему управління капіталом ПрАТ «Срібниця» засвідчують доцільність обраної стратегії. Позитивне значення чистої приведеної вартості (NPV) на рівні 167,47 тис. грн та рентабельність інвестицій (ROI) у 31,87% свідчать про фінансову вигідність проєкту. Запровадження ERP-системи та аналітичних інструментів (Power BI, Finmap) забезпечує істотне покращення ключових економічних показників, зокрема приріст чистого прибутку на 29,5 тис. грн та

зростання чистого доходу на 87,4 тис. грн. Такий результат обумовлений зменшенням витрат часу, автоматизацією облікових процесів і мінімізацією людських помилок. Цифрова трансформація управління капіталом сприятиме зміцненню фінансової стійкості, підвищенню операційної ефективності та розширенню стратегічних можливостей підприємства.

ВИСНОВКИ

За результатами матеріалу викладеному у бакалаврській роботі можливо зробити наступні висновки:

1. Капітал є ключовим економічним ресурсом, що забезпечує створення, функціонування та розвиток підприємства. Його трактування в економічній літературі багатозначне, охоплює як матеріальні, так і фінансові аспекти, що зумовлює різноманітність підходів до його розуміння. У сучасному контексті капітал розглядається як сукупність ресурсів, що використовуються для отримання прибутку, інвестування та забезпечення фінансової стабільності підприємства. Саме тому ефективне управління капіталом є основою для досягнення стратегічних цілей і підвищення ринкової вартості компанії.

2. Капітал підприємства являє собою структурно складну економічну категорію, що охоплює сукупність ресурсів, необхідних для забезпечення безперервної господарської діяльності. Систематизація видів капіталу за класифікаційними ознаками дозволяє поглиблено аналізувати його склад і функціональне призначення в межах підприємства. У результаті чіткого розмежування форм і джерел капіталу забезпечується можливість обґрунтованого прийняття управлінських рішень щодо його структури, ефективного використання та інвестування, що є основою формування фінансової стратегії підприємства

3. Формування капіталу підприємства є стратегічно важливим процесом, що ґрунтується на низці принципів, серед яких ключовими є орієнтація на перспективу розвитку, відповідність між обсягом залучених коштів та активами, мінімізація вартості фінансування, ефективне використання капіталу та забезпечення його оптимальної структури. Рівень економічної стійкості та рентабельності підприємства безпосередньо залежить від правильної комбінації власних і позикових джерел. Власний капітал забезпечує стабільність і незалежність, тоді як позиковий – дозволяє розширити масштаб діяльності, але водночас підвищує фінансові ризики. Раціональна

структура капіталу передбачає зважене використання доступних джерел фінансування, з урахуванням вартості, ліквідності, прибутковості та ризиковості, що є основою для забезпечення сталого розвитку підприємства в умовах динамічного ринкового середовища

4. Система управління капіталом ПрАТ «Срібниця» характеризується комплексністю, структурною впорядкованістю та орієнтацією на досягнення фінансової стійкості в умовах змінного економічного середовища. Вона поєднує стратегічне й операційне планування, контроль за використанням ресурсів, оцінку ризиків і функціональну взаємодію між структурними підрозділами. Організаційна побудова управління підприємством базується на принципах спеціалізації праці та чіткого розподілу повноважень, що дозволяє ефективно реалізовувати функції менеджменту. Наявність розгалуженої управлінської структури та механізмів делегування повноважень створює умови для раціонального використання капіталу та підвищення загальної результативності господарської діяльності підприємства

5. Результати проведеного аналізу засвідчили як позитивні, так і проблемні аспекти в управлінні капіталом ПрАТ «Срібниця». Незважаючи на зростання загального обсягу активів, покращення ліквідності та зменшення обсягу зобов'язань, підприємство демонструє нестабільну прибутковість та зниження рівня фінансової стійкості. Суттєве падіння рентабельності та коефіцієнта автономії свідчать про посилення залежності від зовнішніх джерел фінансування. У цьому контексті стратегічним завданням має стати перегляд структури капіталу з метою забезпечення балансу між власними й позиковими ресурсами, підвищення ефективності витрат і зміцнення фінансової незалежності. Раціональна політика управління капіталом має стати основою для реалізації місії підприємства та довгострокового економічного зростання

6. Система управління капіталом ПрАТ «Срібниця» потребує стратегічного оновлення з урахуванням сучасних викликів ринку та внутрішніх резервів підприємства. Виявлені слабкі сторони – зокрема, застарілі виробничі підходи, низький рівень цифровізації, невисока інвестиційна активність –

обмежують можливості ефективного використання капіталу та стримують фінансовий розвиток. У цьому контексті важливим є впровадження концепцій оптимізації структури капіталу, які дозволяють досягти балансу між прибутковістю та фінансовою стійкістю. Рекомендовані напрями вдосконалення – підвищення питомої ваги власного капіталу, удосконалення управління оборотними активами, залучення довгострокових ресурсів, розробка стратегічного фінансового плану та посилення управління ризиками – створюють передумови для стабілізації фінансової діяльності підприємства й забезпечення його конкурентоспроможності в середньостроковій перспективі

7. Реалізація запропонованих заходів у межах поетапної моделі удосконалення управління капіталом дозволить ПрАТ «Срібниця» не лише підвищити фінансову стійкість, але й забезпечити стабільний розвиток у довгостроковій перспективі. Комплексний підхід, що включає посилення аналітичної складової, оптимізацію структури фінансування, цифровізацію управлінських процесів та ефективне управління ризиками, створює умови для підвищення прибутковості та зниження залежності від зовнішніх шоків. Таким чином, удосконалення системи управління капіталом має стати стратегічним пріоритетом підприємства на найближчі роки.

8. Результати оцінки ефективності впровадження цифрових рішень у систему управління капіталом ПрАТ «Срібниця» засвідчують доцільність обраної стратегії. Позитивне значення чистої приведеної вартості (NPV) на рівні 167,47 тис. грн та рентабельність інвестицій (ROI) у 31,87% свідчать про фінансову вигідність проєкту. Запровадження ERP-системи та аналітичних інструментів (Power BI, Finmap) забезпечує істотне покращення ключових економічних показників, зокрема приріст чистого прибутку на 29,5 тис. грн та зростання чистого доходу на 87,4 тис. грн. Такий результат обумовлений зменшенням витрат часу, автоматизацією облікових процесів і мінімізацією людських помилок. Цифрова трансформація управління капіталом сприятиме зміцненню фінансової стійкості, підвищенню операційної ефективності та розширенню стратегічних можливостей підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бідник О.І. Поняття капіталу підприємства та його еволюція. Науковий вісник. 2007. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnlts/17_2/131_Bidnyk_17_2.pdf. (дата звернення: 01.05.2025).
2. Біла О.Г. Фінансове планування і фінансова стабільність підприємств. Фінанси України. 2007. № 4. С.112-119.
3. Бланк І. О., Ситник Г. В., Андрієць В. С. Управління фінансами підприємств: підручник. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Київський національний торговельно-економічний університет, 2017. 792 с.
4. Бойко О. Д. Капітал підприємства. Менеджер. 2021. № 7. С. 42–44.
5. Брігхем Є.Ф. Основи фінансового менеджменту : навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2008. 560 с.
6. Глухова В.В., Григораш Т.Ф. Економічна сутність поняття капіталу підприємства та його структури. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/01/15.pdf>. (дата звернення: 01.05.2025).
7. Джерела формування та способи залучення позикового капіталу. Ефективна економіка. 2020. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/52158795.pdf> (дата звернення 21.04.2025).
8. Єгорова О., Єгорова Ю. Головні завдання управління капіталом підприємства. URL: <http://eprints.kname.edu.ua/32585/1/114.pdf> (дата звернення: 25.09.2020).
9. Єпіфанова І., Дрозд І. Сучасні підходи до аналізу ефективності управління власним капіталом підприємства. Економічний аналіз. 2015. № 19 (2).С. 71-76.
10. Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». 2015. № 12. С. 198-206.
11. Катан Л.І. Фінансовий менеджмент: навч. посібник. Суми :

«Довкілля», 2009. 184 с.

12. Квасницька Р. Управління капіталом підприємства через призму еволюції його визначення та змісту як економічної категорії. Наукові праці Донецького національного технічного університету. 2003. № 56. С. 223-229.

13. Клименко С.М. Управління конкурентоспроможністю підприємства: навч. посіб. К: КНЕУ, 2008. 520 с. URL: <http://studentam.kiev.ua/content/view/754/83>. (дата звернення: 01.05.2025).

14. Колесник І. В. Економіка підприємства: Підручник. Київ : Конкорд, 2019. 257 с.

15. Круш П., Мастюк Д. Еволюція теоретичних під ходів визначення сутності капіталу підприємства.

16. Кучменко В. О. Економічна сутність поняття капіталу підприємства та його структури. Економічний вісник університету. 2017. Вип. 33(1). С. 232-237. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2017_33\(1\)_30](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2017_33(1)_30). (дата звернення: 01.05.2025).

17. Лубкей Н. Теоретичні засади управління капі талом підприємства. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку. 2019. Т. 1. № 1. С. 38-45.

18. Методичні вказівки до написання бакалаврської кваліфікаційної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 073«Менеджмент» факультету аграрного менеджменту НУБіП України / Т.О. Власенко, Т.В. Лобунець К.: НУБіП, 2023. 52 с.

19. Міценко Н.Г. Економіка підприємства: теорія і практикум: навч. посіб. К.: Ліра-К, 2014. 688 с.

20. Петрусенко Л. К. Економіка підприємства: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Тернопіль : Економічна думка, 2020. 425 с.

21. Поддєрьогін А. Фінансовий менеджмент : під ручник. Київ : КНЕУ, 2008. 536 с.

22. Рибіцька А.В. Управління капіталом підприємства на основі

оптимізації структури позикового капіталу. Фінансовий простір. 2014. № 2 (14). С. 144-148.

23. Саратова К. С. Економіка підприємства: Підручник. Львів : Магнолія плюс, 2020. 154 с.

24. Семенов Г., Юсипчук Л. Особливості формування капіталу підприємства. Вісник економічної науки України. 2014. № 1. С. 110–114. URL: <http://dspace.nbuiv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/87450/25-Semenov.pdf>. (дата звернення: 01.05.2025).

25. Степаненко Л. Г. Економіка підприємства: Підручник. Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. 352 с.

26. Сутність категорії капітал підприємства відповідно до сучасних досліджень у цій сфері // Ефективна економіка. 2019. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7919> (дата звернення: 20.11.2022).

27. Чернецька Ю.А. Детерміновані факторні моделі в управлінні капіталом підприємства. Інтеграційна система освіти, науки і виробництва в сучасному інформаційному просторі: матеріали міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф., Тернопіль, 29-30 квіт. 2014 р. Тернопіль: Крок, 2014. С. 278-279.

28. Харчук С. Сучасні проблеми управління капіталом підприємства та шляхи їх вирішення. Економіка та держава. 2015. № 6. С. 110–113.

29. Швиданенко Г.О. Управління капіталом підприємства : навчальний посібник. Мін-во освіти і науки України, Київський нац. економічний ун-т ім. Вадима Гетьмана. К. : КНЕУ, 2007. 440 с.

30. Югас Е. Економічна сутність та види капіталу підприємств. Науковий вісник Ужгородського університету. 2014. № 2 (43). С. 63–67.

31. Fisher I. The Nature of Capital and Income. L., 1977. 278 p. URL: <http://cowles.econ.yale.edu/P/cd/d09b/d0992.pdf>. (дата звернення: 01.05.2025)..

ДОДАТКИ

Фінансова звітність

Фінансова звітність за 2024 рік

2024 рік

2023 рік

2022 рік

2021 рік

Завантажити як PDF

Дата звіту 13.02.2025

Період 2024 рік, 12 міс

КАТОТТГ UA07060430430079683

Кількість працівників 3

Фінансова звітність малого підприємства

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
первісна вартість	1011	3 585.70	3 585.70
знос	1012	3 585.70	3 585.70
Інші необоротні активи	1090	23.40	23.40
Усього за розділом I	1095	23.40	23.40
II. Оборотні активи Запаси:	1100	332.20	396.40
у тому числі готова продукція	1103	320.00	297.90
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	166.50	47.00
Г роші та їх еквіваленти	1165	1.70	115.50
Усього за розділом II	1195	500.40	558.90
Баланс	1300	523.80	582.30

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	58.40	58.40
Додатковий капітал	1410	3 797.70	3 797.70
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-3 393.00	-3 320.00
Усього за розділом I	1495	463.10	536.10
товари, роботи, послуги	1615	46.90	35.10
розрахунками з бюджетом	1620	4.90	3.80
розрахунками зі страхування	1625	1.80	2.10
розрахунками з оплати праці	1630	7.10	5.20
Усього за розділом III	1695	60.70	46.20
Баланс	1900	523.80	582.30

Звіт про фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	797.60	695.30
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	472.00	233.60
Інші операційні витрати	2180	28.60	
Інші доходи	2240	139.70	100.00
Інші витрати	2270	364.20	340.10
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	937.30	795.30
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	864.80	573.70
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	72.50	221.60
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	72.50	221.60

Фінансова звітність за 2023 рік

2024 рік 2023 рік 2022 рік 2021 рік

 Завантажити як PDF

Дата звіту	11.02.2024
Період	2023 рік, 12 міс
КАТОТТГ	UA07060430430079683
Кількість працівників	3

Фінансова звітність малого підприємства

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
первісна вартість	1011	3 585.70	3 585.70
знос	1012	3 585.70	3 585.70
Інші необоротні активи	1090	23.40	23.40
Усього за розділом I	1095	23.40	23.40
II. Оборотні активи Запаси:	1100	212.40	332.20
у тому числі готова продукція	1103	201.10	320.00
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	41.90	166.50

Гроші та їх еквіваленти	1165	14.60	1.70
Усього за розділом II	1195	268.90	500.40
Баланс	1300	292.30	523.80

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	58.40	58.40
Додатковий капітал	1410	3 797.70	3 797.70
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-3 614.60	-3 393.00
Усього за розділом I	1495	241.50	463.10
товари, роботи, послуги	1615	34.70	46.90
розрахунками з бюджетом	1620	6.20	4.90
розрахунками зі страхування	1625	2.00	1.80
розрахунками з оплати праці	1630	7.90	7.10
Усього за розділом III	1695	50.80	60.70
Баланс	1900	292.30	523.80

Звіт про фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	695.30	727.20
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	233.60	344.20
Інші доходи	2240	100.00	66.00
Інші витрати	2270	340.10	377.50
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	795.30	793.20
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	573.70	721.70
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	221.60	71.50
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	221.60	71.50